

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K
 3/4 . . . 10 „
 1/2 . . . 5 „

Za Nemčijo K. 10.00. — Za Ameriko in inozemstvo K. 20. Posamične številke stanejo 10 vin. „SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kazipot po Goriškem in Gradiščanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštinih zvez“. Na naročila brez doposlano naročnine se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 83.

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
 se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. na dvorišču.

Upravištvo
 se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadst. na levo v Goriški Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Vodovodno vprašanje v Gorici.

I.

Večno vprašanje bi se lahko zapisalo na mesto »Vodovodno vprašanje«, kajti vleče se to vprašanje, kakor se pravi, že celo večnost.

Zadnja leta je bil na dnevnem redu Hubelj. Tako z gotovostjo se je trdilo, da dobimo vodovod iz Hublja, da že skoro ni bilo človeka, ki bi ne bil verjel, da dobimo v Gorico vodovod iz Hublja. Ali s Hubljem ni nič, marveč smo zopet pri Mrzleku.

V soboto smo na kratko omenili, kaj se je sklenilo v seji mestnega sveta v četrtek 21. t. m.

Danes podajemo točneje poročilo in sklepe mestnega starešinstva.

Poročevalec je bil dr. Pinavčig, ki je govoril tako-le:

»Osma leto že teče, odkar je bilo podano prvo poročilo posebnega odseka za preskrbo vode goriškemu mestu; čeprav se nismo dospeli do cilja, vendar moramo brez drugega zadržati z mirno vestjo, da smo napredovali na težki poti.

Mestni svet je v svoji previdnosti skrbel za provizorije, ki pa niso le provizorije, marveč tvorijo integrujoč del končne preskrbe, tako na primer razširjenje in poprava vodovoda iz Kromberga, tako pomožni vodnjak iz Soče. Skladno s študijami posebnega odseka, popolnjenimi od inženirja Obersta, je mestni svet izbral za preskrbo vode mestu Hubelj. Ni treba, da ponavljam dolgo križevno pot, po kateri se je hotelo iti s tem ubogim načrtom. Pet let je preteklo in vprašanje se vendar nahaja še vedno na ednem in istem mestu. Zato sta naš inženir in protofizik v smislu sklepa mestnega sveta z dne 9. oktobra 1911. obrnila svojo pozornost svoječasemu zaključku inženirja Obersta, kateri je bil sicer v glavnem za Hubelj, na drugem mestu pa je priporočal izvirke Mrzleka. (Pinavčig jim pravi »Sorgenti Frigide«). Uspeh teh študij je ta, da priporočata oba nadaljevanje započete delo.

Tehnični odsek se je bavil s predlogom in sodelovali so člani vodovodnega odseka. Zato predlaga dr. Pinavčig:

»Obnovijo in spopolnijo naj se že svoječasno začete predpriprave za načrt vodovoda iz Mrzleka, ki bi bile priporočljive po mnenju mestnega inženirja spoznavno s kakim specialistom in mestnim protofizikom in soglasno z naročili odseka in ki bi bile sposobne pospešiti preskrbo vode za mesto. V to svrhu naj se določi svota 10.000 K in to svoto naj dobi odsek ali iz mestne blagajne ali iz konto-kurenta pod naslovom »preskrba vode« ter se ta svota vzame kasneje v posojilo za preskrbo vode goriškemu mestu.

O predlogu se je unela debata.

Svetnik dr. Toman pozuravlja z veseljem to sporočilo, ali je vendar tega mnenja, da ne kaže izpustiti izpred oči Hublja.

Dr. Pavla omenja, da mestni svet se je izrekel za Hubelj po izveštvju inženirja Obersta in želi izvedeti, kake zapreke pravzaprav so nastale, da se je opustila misel na Hubelj, ki je dajal zagotovilo, da se ugodno reši vodovodno vprašanje. Pavla pravi, da njima zaupanja v nov načrt kakoršno je imel do Hublja;

želi izvedeti, če so se porabila vsa sredstva v dosegu vode iz Hublja.

Dr. Češčuti naznanja, kaj se je vse zgodilo ter da se ni tostvarno prav nič zamenjalo. Pravi, da okrajno glavarstvo v Gorici in v Postojni sta dovolili vodo, ali poljedelsko ministerstvo je na pritožbo opravičencev razveljavilo dovoljenje. On je bil radi tega na Dunaju skupno s poslancem Ušajem in protofizikom dr. Bramom. V zadnjem času so izvedeli, da je prišel veto od vojaške strani, ki reflektira na to vodo.

Dr. Venier kaže na velike troške gledé vodovoda iz Hublja; troški za Mrzlek bi bili manjši.

Dr. Pavla še vedno obžaluje, da ni prišlo do vodovoda iz Hublja, ker dobroti vode iz Hublja je dognana, ona Mrzleka se šele študira.

Dr. Pinavčig pa mu pove, da je voda iz Mrzleka dobro pitna in da je bila analiza podana že leta 1886. Govornik omenja tudi enorodne zahteve opravičencev porabe vode iz Hublja.

Dr. Cristofolletti podpira predlog Pinavčigev, ali ne sme se opustiti korakov za dosegu vode iz Hublja.

Dr. Pinavčigev predlog se sprejme soglasno.

Torej sedaj zopet — Mrzlek!

Dokler pa ne dobimo vodovoda iz Mrzleka ali iz Hublja, nam hočejo pomagati mestni občeti z razširjenjem vodovoda iz Kromberga.

Dr. Bader je predlagal:

1). Cevi vodne napeljave iz Stračice naj se odstavijo v vseh onih ulicah, kjer se nahajajo cevi Kromberškega vodovoda; tako: na Korsu Verdi, v ulici Sv. Klare, Novi Most, Dolga ulica, Parcar, Vogel, na Studencu, Kopališčna ulica in Petrarca. Ta voda, rabljena v teh ulicah, bo sležila odslej ulicam, kjer je samo napeljava iz Stračice.

2). Razširi se omrežje Kromberškega vodovoda tako, da se morejo preskrbeti z vodo mestni deli, kjer je doslej ni bilo: tako v Šempeterski ulici, Zorutti, v Stračicah, Caprin, na Livadi, Korso Franca Jožefa, z desne strani. — Tako upajo dobiti spopolnitev vode in preskrbo skoro za celo mesto vsaj za najnujnejše potrebe.

Vsa ta dela bi stala svota 130.000 K.

Nekaj črtic o izseljevanju.

Dr. Slanc.

(Dalje.)

Doma je naš človek le razločeval male kmete od velikih, spoznaval nekaj meščanstva, v Ameriki se nahaja v velikem vrvenju različnih narodov, različni jeziki mu done na ušesa in tedaj se v našem človeku vzbujajo rodoljubje. In v Ameriki osamljen težavno izhaja, novodošlec mora iskati svoje rojake, da mu pomagajo najti delo. In naši ljudje v kratkem sprevidijo, v kako nevarna dela vstopajo in da je treba skrbeti za slučaj nesreče. In tu se ponujajo zavarovalna društva in vsak vstopi rad v taka društva; vsaj če že mora človek umreti, dobijo njegovi ljudje v stari domovini ali žena zavarovalnino. Najstarejša tako društvo so osnovali Čehi leta 1854. v Ameriki. Poljaki imajo veliko društvo s sedežem v Chicagi, — pa tudi Slovenci, Hrvati. Slovaki imajo društvo, ki je izplačalo v letih 1890—1906 okoli tri milijone dolarjev podpor v slučajih smrti in 350.000 dolarjev za bolniške stroške. Naši izseljenci imajo pevska, so-

kolska društva v Ameriki, imajo bralna društva za prirejanje vesele. S temi društvi so v ozki zvezi časopisi. V vsakem slovanskem narečju izhajajo časopisi. Slov. izseljenci imajo v Ameriki svoje cerkve. Rimokatoliški najdejo lažje cerkve, drugi si jo pa morajo zidati. Opaža se, da prestopa dosti severnih Slovanov k ruski cerkvi, agitacija je za ta prestop precej živa. Slovaki so do četrte reformiranci. Vsi imajo denar za zidanje cerkvá in nekateri sezidajo prav lepe cerkve. Poljaki so navdušeni katoliki. Kakor Irlandci so bili Poljaki v političnih bojih z Rusi, Švedi in so še s Prusi, ti politični boji so utrili versko stran v Poljakih, ki so se imeli boriti politično proti drugovercem, politika in reva ste tako vkup zrasli in domovina in vera je pri Poljakih isto. V Ameriki pa vidijo naseljenci, da se država nič ne briga za verstva, cerkve, duhovnika in torej morajo že sami skrbeti za cerkve. In za to trošijo Poljaki dosti denarja, južni Slovani pa pokleknejo tudi v kaki cerkvi umratov. Glede uprave cerkva in njih premoženja pridejo kakor v stari domovini tudi slov. izseljenci s svojimi duhovniki v prepire. Kat. duhovniki tudi v Ameriki nočejo polagati računov o dohodkih in stroških cerkva in včasih se pripeti, da dobi duhovnik cerkev zaprto in so jo zaprli njegovi rojaki in verniki. Potem se to v časopisih kot surovost razglasa, kar pa ni. To je stara reč. Od nekdaj so hoteli verniki sami upravljati po svojih zaupnikih cerkveno premoženje; v davnem srednjem veku ne zaupajo kmetje, ne v zadrugah živeči meščani svojim duhovnikom in to je bil eden vzrok, da so se razvijali razkoli v kat. cerkvi, ker se duhovniki niso hoteli udati tej želji in bi le opravljali duhovska opravila. Čehi so tudi v Ameriki husitske glave, Čehi niso prijatelji kat. duhovnika. Čehi se družijo po svobodoljubnosti in pripadnosti h kat. cerkvi. V Ameriki velja, da se dva Čeha ne snideta, da ne bi govorila o verstvu.

Socializem ima v Slovanih pripadnike. V Ameriki je industrializem najbolj razvit in ta je najboljši nauk socialističnih stremljenj. Ali prav ga manj pametni še ne razumevajo in pri volitvah se dajo nekateri podkupiti. Tisti Slovani pa, ki so se že naturalizirali, volijo kakor Angleži in so, če imajo kaj nepremakljivega imetja, konservativni.

Emily Greene Balch razpravlja končno vprašanje asimilacije slov. izseljencev v Ameriki. Ona pove, da so Američani za to, da se naj vrši proces poameričanjenja tudi v jezikovnem oziru hitro ko »mogoče«. »Islam ali meč!« — Povsod v Evropi se borijo narodi za lastno upravo občine, dežele in veljavo svojega jezika. Ti boji so pripravili marsikatero lepoto literaturam raznih narodov. Življenje narodov se je preiskovalo in znanosti so pridobile z raziskavanjem narodove prošlosti, umetnosti so se izpodbujale. Na drugi strani pa je narodnostni princip ločil ljudi ter obračal simpatije ljudi na ožji krug rojakov v nasprotju h kosmopolitičnemu človekoljubju 18. stoletja. — In res ni večje moralne jeze v človeku, kakor nastaja, če človek vidi, da mu tepta kak prevzetnež prirojeno pravo, da se poslužuje svojega jezika in da ima v časti izročila svojih pradedov. Poljaki na Nemškem, Slovaki na Madjarskem, Rusini na Ruskem in dosti drugih narodov čuti trdo reko na svojem tilniku. Nemci v baltiskih deželah so trpeli po Rusih, izgubili so svoj jezik, zdaj pa brez vsega

sramu s Poljaki na Nemškem ravno tako delajo Nemci. Kako mora biti Slovaku hudo pri srcu, ko vidi, kako grdo ravnajo Madjari z njegovim jezikom; ko vidi, da je njegov jezik obsojen v Avstriji na smrt, kako mu je, ko vidi, da Madjari jemljejo fondé, katere je zbralo ljudstvo za svoje šolstvo; kako mora biti žalosten, ko vidi, kako se zatira njegovo časopisje, kako se sistematično njegovi otroci učijo, da začnejo svoj materni jezik, svojo narodnost, katero oboje ljubi Slovak z vsem srcem. In v Ameriki se tudi vrši proces potujčenja Slovanov, ki sem prihajajo. Vse se v Ameriki ednači. Izseljenci sprevidevajo, da so v manjšini in da mora biti eden jezik, katerega razumejo vsi. 70 milijonov prebivalcev je v Zedinjenih državah. Kažejo pa tudi na Švico, v kateri živijo mirno troji narodi in procvita njih gospodarstvo in njih omika. In vendar, angleščina nadvladuje in jo govorijo čisto, brez narečja po vsej Ameriki in vse narodnosti. V Ameriki ni narodnostnih bojev. Amerika pa je dežela kolonizacije; Angleži so začetkom prevladali, oni so započeli veliko kapitalistično, industrijno gospodarstvo v njej in drugi narodi so prevzeli jezik in se poizgubili, tako da imamo v Ameriki posebno raso, ki je nastala vsled mešanja vseh evropskih in drugih ras. Ta rasa ni več angleška, ona je »ameriška rasa«.

(Pride še.)

Sofijska pisma.

V.

Razgovor s tajnikom Sofijske trgovske in obrtne komore, dr. Ivanom Zlatarovim.

V dneh, ko se boruje na bojnem polju Srb ob rami Bulgara za veliko bodočnost Balkancev, ne smemo pozabiti, da je Bulgarija od nekdaj smatrala za neobhodno potrebno gospodarsko zvezo s Srbijo. Stremljenje, ustvariti gospodarsko zvezo, to je v prvi vrsti carinsko unijo, je že celo vrsto let zanimalo srbsko in bulgarsko javnost. Znano je, da so intrige naših diplomatov preprečile pred leti carinsko zvezo obeh jugoslovanskih držav. Prišlo je potem na sofijskem slovanskem shodu l. 1910. na razgovor vprašanje, ali ni ekonomska unija med Srbijo in Bulgarijo neobhodno potrebna. Poročeval je na onem shodu mož, ki ga danes intervjujamo, dr. Zlatarov.

Bulgarija je danes skoraj povsem poljedelska država. Devetdeset odstotkov vojakov bulgarske armade so poljedelci. Ni brez neke pikantnosti, ko čujemo, kako se zavzema oficijalni zastopnik industrialnih in obrtnih interesov, kakoršen mora vendar biti tajnik kake trgovske in obrtne komore, za agrarni značaj svoje domovine. Pravi, da samo dežela, ki je po svojem pretežnem značaju agrarna, more dati zdrave vojake, ki kljubujejo vsem napotom. Bulgari so samo radi tega tako dobri vojaki, ker so kmetijski narod. Državni interesi zahtevajo torej, da se razvija krepek kmetijski stan, ki je temelj vsemu državnemu ustroju.

Bulgarski kmet je »rodoljubeč«; strastno ljubi zemljo. Brž ko ima bulgarski kmet kaj denarja, takoj si nakupi zemljo. V prvi vrsti mora Bulgarija pospeševati agrarne težnje, še le v drugi vrsti prihajajo v poštev industrialne smeri.

Ako se vprašamo, s katero državo naj Bulgarija išče gospodarske stike, mi pač težek odgovor. Samo Srbija prihaja

resnosta, v poštev. Kaki razlogi odločijo? Srbija je v istem stadiju gospodarstva kakor Bulgarija. V Srbiji kakor v Bulgariji je malim srednjim posestnikom v večini večini, ni volje posesti in gospodarstva. Najsilnejša vez, ki veže Srbijo in Bulgarijo, so pač iste življenske in gospodarske prilike.

Na vprašanje, kako je gospodarsko razmerje k Rumuniji in Grčiji, sem dobil siedeči odgovor. Ko je bil shod trgovskih in obrtnih komor v Bukarešti, so bile tudi bulgarske komore tam zastopane. Ni pa prišlo do ožjih stikov in ni misliti, da bi prišlo kedaj do carinske unije z Rumunijo. Rumunija ima že precej razvito industrijo, in že radi tega ni misliti na kako gospodarsko zvezo, ki je nemogoča tudi iz strogo političnih ozirov. Kar se tiče Grčije, pač ni mogla doslej priti v poštev, ker ni imela skupnih državnih mej z Bulgarijo. Tudi ni njen gospodarstvo takega značaja, da bi bila zveza s to državo v prospeh Bulgariji in Srbiji.

Po mnenju dr. Zlatarova bi bilo za Srbijo samo ubojstvo, akobi ona sklenila carinsko zvezo z Avstro-Ogrsko. Srbija je poljedelska dežela in potrebno je, da se razvija v prihodnje njena industrija. To je samo mogoče, ako se štiti njena mlada industrija potom obrambnih carin. Isto, kar velja za Srbijo, velja tudi za Bulgarijo. Obe državi sta imeli doslej tudi isto industrialno politiko. Srbija kakor tudi Bulgarija ima zakon v svrhu podpore domače industrije.

Dandanes ni misliti, da bi Srbija, niti Srbija skupno z Bulgarijo stopila v carinsko unijo z Avstro-Ogrsko. Še le ko bo premagano današnje primitivno stanje gospodarstva obeh držav, še le ko bo imela Srbija in Bulgarija svojo industrijo, bo še le mogoče pomisliti ali gre ustvariti skupno z Avstro-Ogrsko kako veliko carinsko ozemlje.

Zanimivo je na vsak način, da je še celo letos odposlala trgovsko-obrtno komora Zlatarova in profesorja Kirova v Carigrad, kjer se je osnoval bulgarsko-turški gospodarski odbor. Tik pred vojno so se torej Bulgari pogajali s Turki glede skupne gospodarske politike.

Kadar bo vojna pri kraju, bo Bulgarija potrebovala silno mnogo podjetnih ljudi. Tu bo ležal denar na cesti. Že pred vojno je bilo pomanjkanje trgovcev in obrtnikov. Po vojni bo Velika Bulgarija z odprtimi rokami sprejela podjetne in reelne trgovce in obrtnike.

Dr. Zlatarov se je postavil naravnost na stališče: Svoji k svojim, to je, da naj v Bulgarijo pridejo samo avstrijski Slovani, ne pa tujci. Silno mi je hvalil iz Avstrije došle Jugoslovane in Čeha. Iskreni so, rodoljubni, delavni.

Naloga slovenska javnosti bo, da bo z vsem silam odsej preprečila izseljevanje v Ameriko. Naši izseljenci morajo na Balkan. Tu se bodo za njih brigale domače vlade. Tu se govori njih jezik, tu se bodo čutili skoraj kakor med svojci.

V Bulgariji bi našlo mnogo slovenskih obrtnikov svojo ekzistenco. Treba je hotelirjev, kavarnarjev, krojačev, klobučarjev, čevljarjev, slikarjev in v prvi vrsti pa pekov. Nekaj kapitala je seve potrebno na vsak način. Tako bi rabil pek za začetek kakih 4-5000 kron, drugi obrtniki pa kakih 2000 K. Domače banke bi podpirale obrtnike s kreditom, obrestna mera je pri Narodni banki 7%, pri drugih pa 8%. Najprimerneje bi bilo seve, ako bi kaka slovenska banka osnovala tukaj svojo podružnico. Taka podružnica bi bila ne samo važna za bulgarski denarni trg, ampak obenem bi ona tudi bila v podporo slovenskim naseljencem. Za delavne, pridne in podjetne ljudi bo tukaj doli na Jugu odprto široko, mogočno polje. Bulgarija, to je slovanska Amerika, dožela neomejenih možnosti. Ljubljanska trgovska in obrtna komora, kakor tudi naša trgovska društva bi si pridobila veliko zaslug, ako bi se po strokovnjakih točno informirala in dirigirala oni živeli, ki se sedaj naseljuje v velikih avstrijskih nemških mestih in se tam potujiči, v slovanske balkanske države. To bi bilo v korist ne samo posameznikom, ampak tudi naši narodnosti. Mesto potujčevanja čaka tu doli v slovanski državi naše koloniste prav lepa bodočnost. Tu bi ostali ohranjeni Jugoslovanstvu, tu bi se jih ne

izkoriščalo fizično kakor v Ameriki, odkoder se vračajo domu skoraj kakor živi mladiči.

libre.

Kamarila.

Z Baliplatza daje grof Berchtold ukaze in navodila avstrijskim poslanistvom vseh držav in vsa ta poslanstva, na katerih visi mnogokrat usoda monarhije, vodijo le nemški aristokrati z visokim donečim imenom, ki je slovelo kakor bič v srednjem veku. Sposobnost igra menda le postransko ulogo. Kaj briga to plebejce, ako odloča na leskečih parketih med cigareto in čašo kave aristokrat njih usodo!...

Razum poslanikov imamo v inozemstvu tudi konzule — aristokrate, ako se ni prepustilo kako manj važno gnezdo v Aziji ali Macedoniji kakemu plebejskemu klečeplazcu. Tako smo imeli zadnje čase izredno čast, da smo spoznali našega konzula v Prizrenu, Prohaska mu je ime a njegov nastop je pokazal nadutega Pangermana.

Tudi v notranji politiki nam kaže naravnost odločnoč upliv ona aristokracija, ki žanje na zunaj tako žalostne uspehe, in ako vladajo na Ogrskem v tem oziru naravnost kitajske razmere, se kažejo iste tudi pri nas. V naši ljubi Avstriji na pr. ni mogoče, da bi bil namestnik kake dežele plebejec. In ker jedna črešnja drugo vleče, se vidi pri vseh deželnih vladah in namestništvih vse polno aristokratov. Ravnoteže razmere so pri ministerstvu, v gosposki zbornici itd. Avstrija je z eno besedo Eldorado za aristokrate.

Radi priznavam, da se nahajajo med njimi ljudje s plemenitostjo srca in duše, katere pa tudi pri plebejcih ne primanjkuje. A kdor pozna aristokrate, pozna tudi mnogokrat tako praznoto, nadutost in degeneriranost, katera se pri plebejcih težko najde in če se najde, ne pridejo taki ljudje v poštev, ker jih ljudstvo hitro bilježi kot prikrknjence.

Jedno sredstvo, s katerim se lahko obranimo aristokratskega gospodstva, je naš parlament, v manjši meri deželni zbori in občinska zastopstva.

Pa pride grof Moric Attems in se stavi za nedeljski »Zeit« dolga članek, v katerem bilježi med drugim: »Mesto da bi ministri tem ljudem (jugoslovanskim poslancem), ki koketirajo čez mejo, pokazali vrata in jim javno vžgali pečat, jih prijazno sprejemajo. Malo bolj trdi hrbiti na zgoraj, več moči in vsaj jedenkrat dokaz energije na spodaj in milijoni Avstrijcev bi radostno vsklikali.«

Ta grof zahteva od vlade represalij proti Jugoslovanom kakor »Grazer Tagblatt«, ki nam skoro očita veieizdajstvo, ker ne damo svojih denarjev avstrijskemu Rud. križu, ampak imamo posebno zbirko za jugoslovanski R. k., ki — čujte in strmite! — podpira tudi Srbe, s katerimi ima grof Berchtold neki račun, ki nas nič ne moti in nič ne briga.

Poslušajmo dalje tega grofa: »Ali je mogoče, da je dospela nacionalna preslepljenost tako daleč, da se na mah pozabi stoletno pripadanje k mogočnim državi, vse dobrote, ki jih je uživalo ljudstvo v pravem, kulturnem in ne rayno najmanj nacionalnem razvoju v okvirju te silne države?«

Vox populi, vox Dei! Mi vsi vemo, v kakem težavnem položaju žive naši bratje na Štajerskem, Koroškem, Hrvaškem, v Bosni in mi sami ne uživamo bogve kakih kulturnih in nacionalnih dobrot. Avstrijska aristokracija živi pač previsoko, da bi vsaj zavohala splošno nezadovoljstvo vseh narodov. Da je pa temu grofu narodnost zadnja stvar, dokazuje sledeči odstavek: »Slučaj rojstva odločuje, h kateremu narodu se lahko prišteva. Naravno je, da se oni ljudje, ki govorijo isti jezik, bolje razumejo, kot oni, ki se ne razumejo. Kdor je obiskoval mnogokrat inozemstvo, temu ne imponira prav nič, ako se govori v Londonu angleško, v Parizu francosko ali v Belgradu srbsko. Kar mu pa imponira, to je kultura, umetnost in moč, s katero razpolaga tuja država. S tem odstavkom ni pokazal grof Attems mnogo duhovitosti, pač pa je dokazal svojo blaziranost in nerazumevanje vprašanja, ki rušiti zida države, ki us-

tvarja in uničuje! Dajte ljudstvu, kar je ljudskega in milijoni rok vas bodo blagovali, a če odjemate narodu, kar mu gre po božji in človeški postavi, tedaj se narod le zgane in — kamarile ni več. Le roi est mort, vive le roi! Stara Avstrija naj izgine in če hočemo novo, lepo, veliko, pomlajeno domovino, kaj te to briga, kamarila? Naše domovje je sicer v Avstriji, a nemška Avstrija ni naše domovje Vsenemška pa še nikakor ne!

!!!

Položaj.

List »Zeit« zagotavlja, da Avstrija seneboveč protivila okupaciji Drača od strani Srbije. Na Dunaju smatrajo okupacijo Drača za vojno operacijo Srbske armade, preprečevati jo, to bi kazalo malo prijateljstva proti srbski državi; zato od avstrijske strani ne bo težko glede okupacije omejenjene luke. Ali »Zeit« misli tudi, da ne Drač ne kaka druga albanska luka ne ostane v oblasti Srbov.

Srbija je vsekakor po mnenju tega nemškega lista dosegla uspeh, ker končna odločitev v vprašanju luke je preloženana na čas pokončani vojni. — Pa saj je Pašić že prvotno rekel, da naj se vsa sporna vprašanja rešijo po končani vojni. Isto mnenje se je potem čulo na Angleškem in je končno prišlo do veljave tudi v Avstro-Ogrski. To je prva Pašićeva zmaga; sledi najbrže še druga in z njo poraz naše diplomacije.

Avstro-ogrski poslanik v Petrogradu Thurn-Valsassine je bil pri ruskem carju v dolgi avdijenci, od katere se je naš poslanik vrnil zadovoljen. Pripisuje se tej konferenci velika važnost in smatra se, da prav ta konferenca je vplivala na položaj, da se je najizdatneje zboljšal.

Z angleške strani se čuje, da bi vlada prevzela iniciativo za skupščino poslanikov v Londonu, na kateri bi se razpravljala balkanska vprašanja.

Na Dunaju so gledali, oziroma še gledajo te dni, na Petrograd in na Skoplje-Prizren. Prizrenski Prohaska pa je najden. Gori že smo povedali, da je bil avstro-ogrski poslanik v Petrogradu pri ruskem carju v avdijenci. Najinformirnejši krogi na Dunaju sodijo, da ruski oficijelni krogi postopajo čisto korektno in miroljubno. Akoprav do neke meje podpirajo Srbijo, vendar se popolnoma ne strinjajo z vsemi njenimi zahtevami. Baže so to očito pokazali tudi srbski vladi.

Iz Nemčije se čuje glas, ki obsoja hujšake za vojno in z uradne strani se zagotavlja, da vse velesile iščejo pot za mirno pravnarje sporov gledé Balkana.

Tačas pa se skuša tudi zanesti spor med Balkansko zvezo; zlasti bi radi odvrnili Grčijo od zveze. Zadnja poročila trde, da Rumunija je odredila včera mobilizacijo!

Dopoldanska poročila so kazala položaj za zboljššan, zadnja poročila kažejo, da je položaj jako resen.

Vojna na Balkanu.

Situacija.

Na črti Čataldže pokajo topovi. Tako se poroča, ali poroča se tudi, da mirovna pogajanja se nadaljujejo, drugi viri zopet pravijo, da so se pogajanja razbila in da je Turčija ošabno zavrnila stavljenе pogoje; odtod pokanje topov pri Čataldži.

Skader še ni padel, Odrin tudi ni. Z bojišča do dames ni bilo nobenih posebnih poročil; poroča se le o srbskih operacijah okoli Drača.

Pri Čataldži.

je boj še neodločen. Poroča se, da so začele nove vojne operacije pri Čataldži. Z Bulgarije sedaj pri Čataldži okoli 50000 Srbov.

Janina.

Poleg Skadra in Odrina je tudi Janina še v sovražnikovih rokah. Sedaj se poroča z grške strani, da je pričakovati padec Janine v najkrajšem času.

Srbski rezervisti.

Srbija je poklicala vse ostale rezervne častnike in vojaške uradnike, ki doslej še ni bilo pozvani, pod orožje tekem 24 ur.

Bulgarija je poklicala, kakor že znano, nabornike prihodnjega leta pod orožje, in sicer se imajo odzvati do 3. decembra.

Politični pregled.

Avstro-Ogrska.

Poslanska zbornica. — Pravi v parlamentarnih krogih, da je vlada pripravljena zaključiti zasedanje, ako bi se nadaljevale interpelacije radi vojne; vlada hoče preprečiti oteženje položaja s takimi razpravi v zbornici.

Zbornica je sprejela zakonski načrt o razrešitvi loteriji.

Na koncu se je odgovoril notranji minister Heimold na interpelacijo o varnosti ulog v denarnih zavodih v sedanjem času.

Heimold je z ozirom na bojazen in na različne vesti, da bo država konfiscirala v bankah, hranilnicah in posojilnicah naložene denarje, izjavil, da so vse te vesti prazne izmišljotine, da je denar, naložen zlasti v hranilnicah, popolnoma varen, da politični položaj ne more vplivati na varnost v denarnih zavodih naloženih prihrankov in da nima nihče in nikoli, tudi v slučaju vojne pravice, da bi posegel po denarju, ki je naložen v hranilnicah in bankah, Baron Heimold je nadalje naglašal, da je treba prebivalstvo posvariti pred neprevidnimi koraki, ki bi najbolj škodovali samo dotičnikom samim.

Ogrska zbornica. — Vojaški odsek je sprejel predlogo o kontingentu nabornikov in tozadevno poročilo honvedskega ministra. — V seji zbornice je posl. Nježič stavil interpelacijo radi obustavljanja cerkvene avtonomije srbske.

Inozemstvo.

Rusija je pripravljena intervenirati v Armeniji, ako se bodo tam nadaljevali nemiri Kurdiv proti Armencem. Radi tega ima Rusija na Kavkaški meji močan kontingent svojih čet.

Turčija je odpravila konstitucijo. — Turški ministerski svet je sklenil odpraviti konstitucijo, češ, da se je izkazalo, da konstitucionalni sistem ni prikladen za Turčijo. Državni svet, pomnožen z novimi člani, stopi deloma na mesto legislativnega parlamenta.

Domače vesti.

* **Predavanje prošle sobote.** — Preteklo soboto je predaval v Trgovskem Domu g. dr. Anton Dermota o predmetu »Revolucija, evolucija in reformacija«. Predavatelj je z mirnim, pripovednim glasom in s pridobivajočo gesto razlagal svoja naziranja o bistvu družabne revolucije ter izvajal čisto pravilno, da je taka revolucija danes v starem smislu besede popolnoma nemogoča, če ne zaradi družega, že zaradi tehničnih vzrokov. Pa tudi teoretski je ta misel že zdavnaj propadla. Tako sta očeta revolucije, Marx in Engels, to svojo staro filozofsko na Heglu temelječo misel v poznejših letih zavrgla in jo zamenjala z idejno revolucijo, t. j. z onim radikalnim pokretom, ki hoče doseči reformacijo slabega in evolucijo (razvoj) obstoječega s pomočjo volje, organizacije in razvitih narodnih moči. Seveda se popolnoma zlagamo s predavateljem. H koncu lepega predavanja se je govornik tudi dotaknil jugoslovanskega vprašanja kot problema malega naroda. Tu je v zvezi s predavanjem o problemu malega naroda, ki smo jih slišali z istega mesta, povdaril, da ne gre za to, naj bi Slovenci popolnoma opustili svojo narodnost ali narodno individualnost ter se »pohrvatili«, marveč da ima ožji stik s Hrvati le ta smisel, da se poviša obojka kultura in narodova potencia. Tudi v tem oziru soglašamo s predavateljem, opomnimo pa, da »novorilstvo«, kakor je naš jugoslo-

Epileptični bolniki

najdejo pomoč in zdravje v novem načinu zdravljenja. Kdor rabi pomoč, naj se obrne na naslov: *Artztliche Ordinationanstalt, Budimpešta, V., Grosse Kronengasse 18.*

vanski pokret krstil neki malkontenten docent, ne zahteva »potrjevanja« niti ne samo številnega »druženja« Slovencev s Hrvati, Srbi in Slovenci mogli približati, ne da bi eden ali drug teh narodov izgubil svojo individualiteto, in kako bi mogli s takim pomnoženjem števila obenem pomnožiti svojo kulturno in končno tudi politično potenco. To moramo izrecno pripomniti k predavanju, ki nam je sicer prav ugajalo.

Obisk predavanja ni bil ravno sijajen, tudi ne slab. Poslušalec je bilo zopet nekaj nad 200, dobri dve tretjini dijaštva.

*** Predavanje prihodnje sobote.** — Prihodnjo soboto predava v »Trgovškem Domu« g. dr. Ernest Miller, r. i. vseučiliški profesor iz Zagreba, o »Glavnih školah u kriminalnoj znanosti«. Zopet nas bota torej v teh težkih časih, ko so postali Jugoslovani predmet vseobčemu zanimanju, Josip Zagrebčan, Hrvat, rojak naš, da nam predava o predmetu, ki je vedno vzbujal največje zanimanje vseh sociologov in pravnikov, nič manj pa tudi laikov. Saj je kriminalistika tista stroka prava, ki zanima prav vsakogar; pojavi zločina, prestopka in kazni so tako eminentno sociološki pojavi, da so med najvažnejšimi vsega družabnega in narodovega življenja. Predavatelj nam bo orisal »glavne škole« te znanosti, torej vse smeri, ki so skušale na ta ali oni način upravičiti in razlagati bistvo zločina, potrebo, namen in pomen kazni, postanek zločina, dednost in vse druge podrobnosti.

Predavanje obeta biti eno izmed najzanimivejših tega že itak tako lepega cikla. Že zato, še bolj pa, ker je predavatelj zopet, in to pot zadnjikrat, jugoslovanski gost in brat, je dolžnost goriškega občinstva, da obišče njegovo predavanje v kar najobilnejšem številu, mnogo bolje, nego je bilo obiskano prejšnje hrvatsko predavanje in vsaj tako dobro, kakor je bilo obiskano prvo. Rešujte jugoslovansko vprašanje tudi praktično!

Vojaška straža pri predoru pod Kostanjevico streljala na dva človeka. — Sinoči okoli 9¹/₂ sta se približala dva človeka predoru pod Kostanjevico. Straža je zaklicala halt! ali ona dva se nista odzvala, marveč sta stekla. Vojak je rštelj za njima.

»Goriška Slovenska Mladina.« — Prijetno zabavo in družabnost pogrešujemo kroge opozarjamo, da se bo vršila prihodnja plesna vaja, pri kateri bo sviral vojaški orkester v nedeljo dne 1. decembra t. l., na predvečer trga sv. Andreja, točno od 8.—12. ure zvečer v dvorani Trgovskega Doma. — Na svidenje!

Dve furlanski mlekarici M. Vekjet iz Morara in I. Tomažinčič iz Šlorenca nista prijateljici; slednja prvo močno sovraži. Te dni je Vekjetovi v Gorici, ko je ta šla v hišo, našla v mleko pred vežo kis. Vekjetova je sumila na njo in jo ujela drugi dan, ko jej je zopet hotela priliti kisa v mleko.

Oložnikom denarja v hranilnicah, posojilnicah in bankah!

Brezvestni ljudje begajo ljudstvo, da je denar, naložen v hranilnicah, posojilnicah in bankah, v nevarnosti, ako izbruhne vojna. Tako beganje je vredno vse obsodbe in bo vsak denaren zavod z vso strogostjo in brez pardona nastopil proti dotičniku, ki bi razširjal take vesti. Denarja, ki je naložen v hranilnicah, posojilnicah in bankah ne more vzeti nihče in tudi vojna ne. Oložniki naših denarnih zavodov naj torej nimajo nobenega strahu za svoj v teh zavodih naložen denar, kjer je docela varen, in naj se ne dajo begati od onih ljudi, ki trosijo neosnovane vesti. Prosimo inteligentno občinstvo in strokovnjake, naj uplivajo pomirjevalno na ljudstvo, ki si dela občutno škodo z nepotrebnimi dvigi svojega denarja iz hranilnic, posojilnic in bank.

Po mednarodnem pravu je zasebna in občinska lastnina tudi za časa vojne povsem nedotakljiva. V skladu tega je denar v hranilnicah, posojilnicah in bankah docela varen naložen.

Opozarjamo k gorenjemu važnemu opominu, da je skrajno nevarno skri-

vati denar doma. Pri večjih zneskih je že škoda obresti, dalje ni denar varen pred tatvino, tudi lahko stavba, kjer je shranjen, pogori ali pride kaka druga mogoča nevarnost, ker nesreča ne spi nikdar. Upamo, da naše ljudstvo ni zaostalo v toliko, da bi trebalo opominjati je pred n. pr. skrivanjem v gozdovih, na poljih ali v podobnih krajih.

Časopisi ravno kar poročajo, da je nekaka ženska v Ljubljani dvignila vsled brezvestnih hujškarij K 1500, ki ji je pa izgubila ali pa ji je morda ukradel celo kakšen teh hujškačev.

Domača politika.

Goriški deželni zbor bo baje sklican k zasedanju ali prihodnji mesec ali v januariju — brez novih dopolnilnih volitev?!

Prosveta.

Pevsko in glasbeno društvo v Gorici (podružnica »Glasbene matice« v Ljubljani) priredi dne 7. XII. 1912 zvečer v dvorani »Trgovskega doma« koncert s sledečim sporedom: 1) Oskar Dev: Zaljubilo se je solnce. (O. Zupančič). 2) Ant. Lajovic: a) Napitnica b) vodica čista prevedel Fr. Finžgar, mešana zbora. 3) Dr. A. Dvořak: A-dur kvintet op. 81. za 2 violini, violo, violoncello in klavir. I. Allegro moderato. II. Dvanka. III. Furiant. IV. Finale. 1) violina Sancin Karel, 2. violina Pečenko Silvan, viola Michl Josip, violoncello Pertot Avgust, klavir Eržen Ciril. 4) Emil Adamič: Ecco dolor! (Fr. Gestrin), mešan zbor. — Dirigent: Jos. Michl.

DOPISI.

Iz bouškega okraja.

Srpenica. — G. urednik! Le poredko se kdo oglasi iz naše vasi v Vaših listih, dasi je tudi pri nas pogosto kaj novega. Dovolite, naj Vam jaz včasih kaj poročam. (Prosimo, oglasite se večkrat. Ur.)

Naš vodovod je dovršen. Izvršila ga je v popolno zadovoljnost tržaška tvrdka Cinnadori & comp. pod nadzorstvom pri njej uslužbenega slovenskega inženjerja Čadeža.

Pred kratkim sta nas obiskala odposlanca poveljstva graškega vojnega kora in nam sporočila, da nameruje vojaška uprava nastaniti pri nas vojake. V ta namen prepusti občina omenjeni upravi brezplačno prostor za vojašnico, potreben zidarski material (kamenje in pesek) in vodo iz občinskega vodovoda.

Sokolski vestnik.

Skupna vadba redovnih in ljubljanskih prostih vaj vrši se v nedeljo dne 1. decembra in sicer: 1. za vse telovadce društev iz Dornberga, Dornberga-Zalovšče, Gradišča, Prvačine in Škrbine od 9.—12. ure v Sokolskem domu v Prvačini; 2. za vse telovadce društev iz Bilj, Mirna, Podgore, Solkana, Šempasa in Štandreža od 3.—6. ure popoldne v telovadnici »Sokola« v Gorici.

Bratje! Pozivljam vas, da se vaje točno in zanesljivo udeležite. Na zdar! Lud. Kranjc, tč. načelnik.

»Sokol« na Gradišču naznanja, da bo predaval v nedeljo 1. decembra v dvorani br. Al. Kerševana popoldne ob 10¹/₂ br. dr. Irgolič iz Gorice o zgodovini in razvoju balkanskih Slovanov. Pričakuje se obilne udeležbe.

Pražki Sokol priredi danes v četrtek, dne 28. t. m. slavnostno otvoritev nove telovadnice. Na vspeh je nastop vseh telovadcev, kar jih pohaja v Sokola. Telovadilo se bo, kakor se vadi o navadnih vadbenih urah. Nastopi vseh 39 vrst na orodju, vsi telovadci s prostimi vajami. Telovadilo se bo v vseh prostorih, v star. Flignerjevi in v novi telovadnici, ki je spojena s staro.

Dne 30. t. m. priredi Sokol pozdravni večer novim članom.

Telefonska poročila.

Zadnje vesti.

Situacija skrajno resna.

Dunaj, 28. nov.: V parlamentu je danes naznanil ministrski predsednik grof Stürgkh, da predloži vlada jutri državnemu zboru tri važne predloge i. s.:

1. o preskrbi žen in otrok mobiliziranih rezervistov;
2. o preskrbi zadostnega konjeniškega materiala;
3. o ubikacijskih zadevah vojaških.

Vlada zahteva, da zbornica te tri predloge takoj reši, ker da so nujni; zajedno zahteva vlada, da zbornica obenem z navedenimi predlogami reši rekrutni kontingent, še predno bo rešen budgetni provizorij.

Besede ministrskega predsednika grofa Stürgkha so napravile na zbornico nepopisen utis.

Situacija se presoja skrajno resno. Pričakuje se v najbližjih trenutkih preobrat, ki nam pokaže, ali se bodo razvili dogodki v smislu ohranitve miru, ali pa v smislu vojne.

Drač.

Dunaj, 28. nov.: Po poročilih, ki prihajajo iz Drača, so srbske čete včeraj popoldne zavzele mesto Drač. Po drugih poročilih zopet pa so Albanci v Draču razvili albansko narodnostno zastavo ter tamkaj vzpostavili albanska oblastva.

Pogajanja za mir.

Dunaj, 28. nov.: Politični krogi javljajo iz Sofije, da se pogajanja med Turško in Bulgarsko ne sučejo več dolgo okoli premirja, temveč da je njih predmet sklenjanje definitivnega miru; bulgarski uradni krogi izjavljajo, da so pogajanja srečno končala, po vestih iz Carigrada pa vlada jako pesimistično naziranje v turških krogih.

Turške zahteve.

Carigrad, 28. nov.: Turčija zahteva kot pogoj miru, da prepusti balkanska zveza Turčiji mejno črto, ki bo zavzemala teritorij od Soluna do Kirkkilisse (Lozengrad). Ta teritorij naj bi torej Turčiji še ostal. Zveza pa je pripravljena za črto: Imus-Sarai-Medua.

Grki zavzeli Kastorio.

Atene, 28. nov.: Po tukajšnjih poročilih so grške čete zavzele Kastorio.

Mednarodni položaj.

Dunaj, 28. nov.: Oficijsko se poroča, mednarodni položaj je stacionaren. Ruska oficijska politika se vzdržuje v svojem mirolojubnem kurzu. Nasproti tem poročilom je pa dejstvo, da se ruske vojne priprave energično nadaljujejo.

Prochaska.

Dunaj, 28. nov.: Poročilo konzula Edla o njegovem pogovoru s konzulom Prochasko še ni prispelo popolno, zato se poročila po zatrdilu zunanjega urada ne more še objaviti.

Kakor pa izvemo iz drugih poročil od političnih poučenih krogov, zunanji urad poročil sploh ne misli objaviti. Vzrok te bojazni je baje strah, da bi poročila še bolj poostrila že itak skrajno kritičen položaj.

Lažnive vesti o Srbiji.

Dunaj, 28. nov.: Mozemski listi širijo vesti, da srbska vlada kliče pod orožje prebivalstvo okupiranih pokrajin. Pravi se, da Srbija postavi proti Avstriji 200.000 mož pod orožje. Armado hoče oborožiti z zaplenjenim turškim orožjem.

Na belgrajskih merodajnih mestih pa se te vesti energično demantirajo in se naglašja, da Srbija ne misli na mobilizacijo ob avstrijski meji, marveč da pošilja svoje vojaštvo na bulgarsko bojišče.

Merodajni srbski krogi so prepričani, da bo konflikt med Avstrijo in Srbijo rešen mirnim potom.

Avdiience.

Dunaj, 28. nov.: Danes od 1¹/₂ 11 do 12 ure popoldne je sprejel cesar skupnega finančnega ministra Leona viteza Billmasega v avdienci. Na to je sprejel takoj predsednika gosposke zbornice kneza Windischgrätza.

Prevažanje čet.

Atene, 28. nov.: Včeraj zjutraj je odšlo iz Soluna 17 grških transportnih ladij v spremstvu križarke Mikali. Brodovje je odpeljalo iz Soluna 12.000 bulgarskih vojakov na bulgarsko bojišče.

Parlament.

Dr. Laginja za jedinstvo Jugoslovancov.

Dunaj, 28. nov.: Parlament je danes začel razpravljati o budgetnem provizoriju. Poslanec dr. Laginja je imel dolg govor deloma v hrvatskem jeziku. V svojem govoru se je živahno zavzemal za jedinstvo Jugoslovancov ter citiral mnogo jugoslovanskih junaških pesmi. Njegov govor je napravil na zbornico velik utis.

Konference načelnikov klubov.

Dunaj, 28. nov.: V današnji konferenci načelnikov klubov je ministrski predsednik grof Stürgkh zahteval v imenu vlade, da se stranke zavežejo, da bodo rešile omenjene tri vladine predloge in vojaško predlogo ter predlogo o rekrutnem kontingentu za leto 1913 ter predlog, ki bo natančno preciziral dolžnosti javnosti v slučaju mobilizacije tako in sicer še predno reši predlogo o budgetnem provizoriju.

Načelniki strank se bodo danes zvečer zopet sestali, da se odločijo glede zahtev grofa Stürgkha (oz. vlade).

Odrin gori.

Sofija, 28. nov.: Po poročilih izpred Odrina mesto gori na več krajih. Zažgale so je bombe, katere so pometali v mesto bulgarski aviatiki iz svojih aeroplanov.

Drač zavzeli Srbi.

Belgrad, 28. nov.: General Janković poroča: Zavzeli smo Drač ter smo ga podvrgli srbskemu kraljestvu za vse večne čase!

Nemški denuncijantje.

Dunaj, 28. nov.: Nemško časopisje je včeraj započelo svoje delo s tendenci-oznim denuncianstvom. Svoje denunciant-sko delo so si listi kar porazdelili med seboj in se kar kosajo v denuncijantski spret-nosti proti slovanski, zlasti slovenski jav-nosti. Začela je »Neue Freie Presse«, v včerajšnji večerni izdaji. Danes zjutraj nadaljuje započeto hujškarijo »Reichs-post«, danes opoldne pa »Deutsches Volk-sblatt«. Slovanski javnosti predbacivajo in jo sumničijo, da simpatizira z balkanski-mi državami in da kaže sovraštvo do dr-žave.

Vazov upravitelj Odrinskega vilajeta.

Sofija, 28. nov.: General Vazov je bil imenovan upraviteljem odrinskega vi-lajeta.

Razne vesti.

Uplenili so Bulgarji doslej 350 želez-niških vagonov in 6 lokomotiv.

Velikan Machnov umrl. — Dne 20. t. m. je umrl v starosti 34 let v Witebsku v Rusiji največji človek na svetu, Machnov. Meril je 2 m 36 cm. Bil je celo večji kakor svetopisemski Goljat.

Dalje na 4. strani.

Grški pesnik Espiros Mazuka je spremljal grško vojsko na zmagonosnem pohodu proti Solunu. S svojimi patriotskimi popevkami je navduševal vojake na zmagi. Bojeval se je v prvih vrstah in med prvimi je bil, ki so vstopali v zavzete kraje. V literarnem svetu je Espiros Mazuka znan in njegove pesmi so preložene na francosko, nemško in italijansko. Svoj čas je potoval po svetu ter deklamiral svoje pesmi in nabiral prispevke za zatiranje Grke v Makedoniji. Prepotoval je Evropo, Azijo in Afriko. Nabral je bil 3 milijone frankov.

Velika eksplozija se je pripetila v podjetju »Union Sulfid Werke« v Ameriki. Zgorela so poslopja tovarne in 14 oseb je bilo žrtev požara. Škoda se ceni na 250.000 dolarjev.

Enajst ruskih mornarjev je bilo ustreljenih v Sebastopolu, ker so se bili uprli. Drugih 6 pa je obsojenih na dosmrtno prisilno delo.

Spomenik za grškega prestolonaslednika. — Grško arheološko društvo v Atenah je dalo iniciativo za postavitve spomenika grškemu prestolonasledniku Konstantinu radi njegovih zmag. Izda se poziv na narod za prispevanje za zgradbo spomenika.

Prerokovanje pariške Sibile madame Thebes. — Znana madame Thebes izda vsako leto proti koncu novembra svoj koledar za prihodnje leto in tam pove, kaj se zgodi v nastopnem letu. Predno je še izdala koledar, je govoril ž njo neki so-trudnik »Tempsa« in temu je povedala to-le:

»Prerokovala sem, da bo leto 1912. črno in moje prerokovanje se je uresničilo. Prihodnje leto imenujem leto krvave zarje. Vidim, kako vstaja nevarnost za Francijo, nevarnost, ki združi v bratsko zvezo vsa francoska srca in strne vse individualne energije v najvišjo silo. Od 21. marca 1913. do 20. marca 1914. bo živela Francija velike čase, čase trepetu pa tudi čase veselja. Ponoha nenadno zmanjševanje prebivalstva, duhovi se dvignejo. Stari svet se podre. Narodom bo dana dolžnost, braniti svoje narodne in intelektualne prerogative proti reakcionarnim grožnjam vse uničujočih sil. Sledili bodo potresi in druge katastrofe. Žalostno leto bo, krvavo. Leto 1913. bo Pariz primorani gasiti nenavadne požare. Berem to na rok-ah umetnikov in tudi sportsmenov.

Nemški vojni poročevalec umrl za kolero. — V Sv. Štefanu blizu Carigrada je umrl za kolero dr. Bumiller, vojni poročevalec lista »Frankfurter Zeitung«.

New-Jorška univerza šteje letos 500 dijakov več kot v minulem letu. Letos jih je upisanih 4428, največje število v zgodovini te visoke šole.

Novi svetovni rekord v zrakoplovstvu. — Pri tekmovalnem letu za Gordon-Beunetovo ceno za okrogle zrakoplove je bil poražen dosedanj svetovni rekord te vrste letal. Zmagovalec Francoz Bienenme je preletel v zrakoplovu »Picardie« iz Stuttgarta, v približno 45 urnem letu pot do okolice Moskve, v daljavi do 2200 km. Dosedanji rekord je bil 2025 km (med Parizom in Kijevom) dosežen pred letom od Francoza Emila Duboneta. Dotlej je veljal skozi deset let rekord, dosežen istotako od Francoza La Vaulx, ki je preletel pot iz Pariza v Rusijo v daljavi 1950 km.

Nov napad na smodnišnico. — Poročajo, da je v Gradcu poskušal atentat na smodnišnico neki tovarniški delavec Jos. Kleindient, ali je bil napad preprečen.

Ponarejene dvokrone krožijo po Trstu. Policija je prijela nekega človeka, ko je ravno hotel razpečati ponarejeno dvokrono. Pozor!

Biser

- med vsemi žitnimi kavami je -
franckova Perl-rž.

Vsak požirek iz škodelice potrjuje premoč te fine kakovosti.

K vsaki žitni kavi pa je, da se doseže v resnici poln okus in lepa okusna barva, treba pridjati malo porcije

pravega zagrebškega Franckovega pridatka za kavo.

Obe vrsti dobite se v vsaki spec. trgovini

Koliko bi stala evropska vojna?

Predsednik francoske mirovne družbe, univerzitetni prof. Charles Richet, je izdal te dni poziv, v katerem slika sledečo podobo izdatkov in žrtev, katere bi zahtevala evropska vojna:

»Ko bi izbruhnila vojna, ko bi na eni strani trojeva in z druge strani tripe-lententa napovedala druga drugi boj, da dajo oz. vzamejo Srbiji pristan na Jadranskem morju, oborožila bi Evropa dvajset milijonov vojakov in polovico izmed teh gnala na bojišče.

Ko bi došlo do vojne, ki bi naj onemogočila Srbiji ustvariti si vojno pomorsko moč, bi izdala Evropa za odpravo, oborožitev in oskrbo vojsk, za smodnik in za uničevanje mest tri do štiristo milijonov frankov na dan.

V štirinajstih dneh bi imeli najmanj petstotisoč ranjenih in stotisoč mrtvih; tovarne bi morale biti zaprte, nemogoče bi bilo izvrševati poljska dela, vsa trgovina bi bila uničena; vse banke in denarni zavodi bi bili ruinirani, vse države bi stale pred bankerotom.

V Parizu, v Berlinu, na Dunaju, v Moskvi, Milanu, Rimu bi izbruhle epidemije; transporti življenjskih potrebščin bi se kmalu ustavili in po deželi bi ostale le ženske, starci in deca, predana lakoti in bedi.

Pot stoletja bi bilo treba, da bi bila poravnana škoda in udušeno vseobče sovražstvo. Dvajset milijonov evropskih rod-bin bi bilo gnanih v bedo in globoko nesrečo...

To so posledice evropske vojne, o kateri se govori v diplomatskih kabinetih kot o podrejeni zadevi in na katero neodgovorni činitelji še danes šuntajo. Obsega groze evropske vojne pa se zamore zavediti evropski proletarijat, ki bi zabavo visoke gospode plačal s svojo krvjo in s svojim življenjem. Zato tudi vstraja v današnji dobi evropski proletarijat s povečano budljivostjo na straži.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.
Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Gabrček (odgov. J. Fabčič).
Zaloga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorec«.

Zaloga istrskih vin

prodaja na debelo
od 56 litrov naprej. Cene konkurenčne.

Zaloga se nahaja v Gorici
v ulici Formica št. 1.

Za obila naročila se toplo priporoča
lastnik
479-20 **Henrik Apollonio.**

Ni več raztrganih podplatov

odkar so izumili najnovejšo sredstvo za impregniranje in za prihranjenje podplatov.

UCIL.

Ucil odpira novi čas, čas prerodenja podplatov. Ucil omogoča 3 do 5-kratno večjo trpežnost podplatov kakor doslej.

Ucil napravi podplate nepremočljive in obvaruje pred vlažnostjo in sušo.

Ucil napravi, da so podplati elastični, da se jih da lahko kovati in da kljubujejo vsaki kislini.

Ucil vzdržuje čevlji več časa lepo obliko, ker ni treba tolikokrat popravljati.

Ucil ni leščilo ali mast, pač pa neka impregnirana masa, ki ji ne škoduje ne zrak ne voda.

Zavržimo zastarelo neskrbnost, koji so bili podvrženi podplati!

Na podplatih je cela teža našega telesa. podplat je zmiraj v dotiki s tlakom, rudi tega mora biti naša skrb ravno tako velika za podplat, kakor za kak drugi del čevlja.

Ali ste kedaj mislili na to? Ako ste inteligentni in varčni, pozdravite to novo iznajdbo z veseljem, ker s tem prihranite najmanj 1/2 stroškov pri obutvi. Ugodna prilika je posebno sedaj, ko so cene jako visoke in ker je zadnuga goriških čevljarjev bila prisiljena zvišati cene še za 10%.

Ucil naraven se prodaja v stekleničah dveh vrst in sicer:

za 25 parov podplatov po K 1-60 za 10 parov podplatov po 80 vin.
GLAVNA ZALOGA ZA PRIMORSKO:

G. KLINC, Na Kornu št. 9 — Via Ascoli št. 18.
Išče se za povsod agente in zastopnike
Pogoji jako ugodni. 480-18

Kdo želi potovati?

z najnovejšim predmetom brez konkurence. Ne zahteva se nikake znanosti. Dnevni zaslužek do 30 kron. Zahteva se lepo vedenje in znanje jezikov.

Vstop takoj ali po dogovoru. Ponudbe naj se pošlje pod »Potnik 100«, glavna pošta Gorica. 477-3

Slovenska mesnica

v Gorici,
ulica Treh kraljev 16
(Ola Tre Re 16) pri kavarni Dogana

Največja izber v Gorici govejega mesa, telatine in svinjine. Meso je prve vrste. Dobi se vedno svežo divjačino in doma pitano kuretnino.

Cene zmerne, brez konkurence, postrežba uljudna. — Na željo odjemalcev se dostavlja meso na dom.

Za obilen obisk se toplo priporoča udani
424-14 **Andrej Frandolič, mesar.**

Poslužujte se zaloge

... olja ...

Marija Marangon
Gorica

Corso Verdi št. 1
in prepričali se bode o dobri kakovosti in konkurenčnih cenah. 412-5

Glavna zaloga Palma podpetnikov

A. Drufovka

Gorica, Raštelj 3.

Zaloga usnja.

Slovinci!

Podpirajte in poslužujte se
Prve slovenske brivnice
v Gorici,

Gosposka ulica št. 1 (nasproti Montu).

Postrežba solidna in snažna.
Za obilen obisk se priporoča
FRAN NOVAK, brivec in lasničar.

Novost!

Dovtipi 1912
D. R. G. M. št. 526081.

Novoletne šaljive razglednice,

ki se jih še dosedaj ni videlo. Vsaka razglednica ima svoj dovtip. Nedosegljivo, humoristično in vzbuja senzacijo. Vsaka, tudi najmanjša pošiljatev je izbrana in vsaka razglednica v zavrtku.

Le mi imamo edino prodajo.

Iščejo se prodajalci.

210 originalnih uzorcev proti vpošiljavi 75 vin.
25 komadov K 1-
50 " 1-75
100 " 3-
Povzetje stane 40 vin. več.

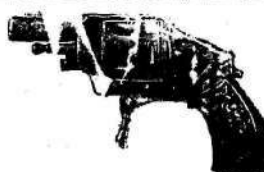
V plačilo se sprejme znamke vseh delov sveta.

Habighorst & Co.

Bochum i. W. — Nemčija.

Poštni predal št. 149.

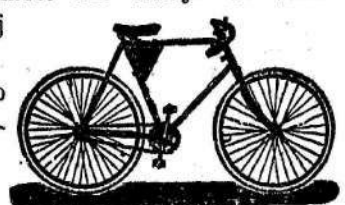
S. 450-14, P. 149-6

Kupujte samo dvokolesa »Allena«, ki so najboljše francoski sistem in najtrpežnejše vrste bodisi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji Original Victoria so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šitkanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako-trpežen.

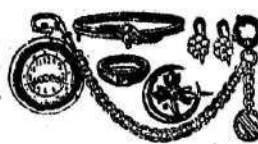
Puške, samokrese, slamoreznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri tvrdki

Kerševani & Čuk

GORICA, na Stolnem trgu št. 9. GORICA.

Najboljše švicarske precizne ure »Schaffhausen« in druge raznovrstne ure zlate in srebrne. Trgovina s zlatom in srebrom, briljanti in diamanti ter optičnimi predmeti.

Jakob Šuligoj,

urar c. kr. državnih železnic in zaprisežen sodni cenilec

Gorica, Gosposka ulica št. 25.

Stara, največja in najbolje vpeljana

kamnoseška obrt

na Spodnjem Štajerskem

se pod jako ugodnimi popoji

proda.

Slovenskim kamnosekom se nudi najlepša in gotova bodočnost.

Ponudbe pod »Kamnoseška obrt« na upravnishstvo tega lista. 476-2

Je velika izbira dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestrijonov itd. prav po ceni. Mehanična delavnica. Prodaja na obroke. Ceniki franco

Gamaše - Galoše

J. Drufovka

Gorica, Gosposka ulica 3

nasproti »Montu«.

